

Załącznik
do uchwały Nr XXVI/.../09
Rady Powiatu Gostyńskiego
z dnia 19 marca 2009 r.

Powiatowy Program Pomocy Dziecku i Rodzinie 2009 - 2015

**System pomocy dziecku i rodzinie realizowany na
terenie powiatu gostyńskiego**

Gostyń 2009 r.

SPIS TREŚCI

I. ANALIZA POTRZEB W SFERZE OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZEJ - str. 3

1. Wstęp - str. 3
2. Problemy społeczne - str. 3
3. Dziecko w powiecie gostyńskim w liczbach - str. 4
4. Baza - placówki pomocy społecznej na terenie powiatu gostyńskiego - str. 5
5. Analiza SWOT stanu obecnego w sferze usług opiekuńczo
– wychowawczych w powiecie gostyńskim - str. 9

II. OGÓLNA KONCEPCJA PROGRAMU (Cel strategiczny, cele szczegółowe) - str.11

III. SYSTEM POMOCY DZIECKU I RODZINIE W POWIECIE GOSTYŃSKIM - str. 13

1. Profilaktyka i oddziaływanie wewnątrzrodzinne - str. 13
2. Wsparcie oraz pomoc wewnątrzrodzinna wsparta objęciem dziecka
opieką częściową - str. 15
3. Rodzinna opieka zastępcza - str. 17
4. Opieka instytucjonalna - str. 21

IV. METODY OCENY EFEKTYWNOŚCI POWIATOWEGO PROGRAMU POMOCY DZIECKU I RODZINIE - str. 22

I. ANALIZA POTRZEB W SFERZE OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZEJ

1. Wstęp

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu powstało jako jednostka organizacyjna Powiatu Gostyńskiego, koordynująca działania pomocy społecznej na terenie powiatu.

Analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej przeprowadzona przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu i ośrodki pomocy społecznej działające w powiatowym środowisku wskazała problemy społeczne występujące na terenie powiatu gostyńskiego.

Ogólna charakterystyka powiatu gostyńskiego:

- liczba mieszkańców 78 000
- obszar 810 km²
- gęstość zaludnienia 96 osób/km²
- podział administracyjny 7 gmin, 5 miast, 182 wsie,

2. Problemy społeczne

Problem społeczny	powiat gostyński – w odniesieniu do liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej	województwo wielkopolskie – w odniesieniu do liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej
odsetek gospodarstw domowych korzystających z różnych form pomocy społecznej	18 %	14 %
ubóstwo	63 %	39 %
bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	49 %	25 %
bezrobocie	39 %	35 %
długotrwała choroba	24 %	23 %
niepełnosprawność	19 %	23 %
przemoc w rodzinie	9 %	brak danych
alkoholizm	5 %	7 %
bezdomność	1,2 %	1,3 %
narkotyki	1,3 %	brak danych

3. Dziecko w powiecie gostyńskim w liczbach

Dzieci	Liczba
w powiecie	18 129
niepełnosprawne	576
w domach dziecka	26
w rodzinach zastępczych	68
w specjalnych ośrodkach szkolno - wychowawczych	10
w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych	7
w pogotowiach opiekuńczych	5
w rodzinach niespokrewnionych z dzieckiem zawodowych	10
w świetlicach socjoterapeutycznych i środowiskowych	730
w Ochotniczych Hufcach Pracy	20
w Środowiskowym Domu Samopomocy	6
w ośrodkach poprawczych	14
przyjętych przez Poradnię Psychologiczno - Pedagogiczną	861
liczba zgłoszeń przemocy wobec dzieci	264
nieletni – sprawcy czynów karalnych	138
nieletni – sprawcy wykroczeń	79
korzystające w ciągu roku szkolnego z darmowych posiłków	720
uzależnione od narkotyków poniżej 15 roku życia	16
mające przyznane alimenty	219
pozostające pod opieką sądową ze względu na ograniczenie władzy rodzicielskiej	85
nieletni pod opieką sądową ze względu na popełnione czyny karalne i demoralizację	96
pod nadzorem kuratora ze względu na ograniczenie władzy rodzicielskiej	48
nieletni pod nadzorem odpowiedzialnym rodziców	41
ogółem będące pod opieką sądu	227
rodzice z ograniczoną władzą rodzicielską	89
rodzice pozbawieni władzy rodzicielskiej w 2001 r.	13

Edukacja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej		
przedszkola:	- ogółem	12
	w tym: - z oddziałami integracyjnymi	2
	- przedszkola integracyjne	2
szkoły podstawowe:	- ogółem	28
	w tym: - z oddziałami integracyjnymi	6
	- specjalne	1
gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne:	- ogółem	18
	w tym: - z oddziałami integracyjnymi	0
	- specjalne	1

4. Baza – placówki pomocy społecznej na terenie powiatu gostyńskiego

A. Prowadzone przez powiat gostyński

Lp.	Nazwa placówki	Adres	Uwagi
1	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu	63-800 Gostyń ul. Nowe Wrota 7 tel. 572-75-28	
2	Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Gostyniu	63-800 Gostyń ul. Wrocławska 255a tel. 065-572-01-91	- działający przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu
3	Dom Pomocy Społecznej w Chumiętkach	63-840 Krobia Chumiętki 22 tel. 065-571-17-17	- dla osób przewlekle somatycznie chorych - liczba miejsc: 114
4	Dom Pomocy Społecznej w Rogowie	63-840 Krobia Rogowo 89 tel. 065-571-11-06	- dla osób psychicznie chorych - liczba miejsc: 90 (dla kobiet)
5	Dom Pomocy Społecznej w Chwałkowie	63-840 Krobia Chwałkowo 74 tel. 065-571-17-06	- dla niepełnosprawnych intelektualnie - liczba miejsc: 70 (dla kobiet)
6	Dom Pomocy Społecznej w Zimnowodzie	63-810 Borek Zimnowoda 17 tel. 065-571-73-79	- dla niepełnosprawnych intelektualnie - liczba miejsc: 46
7	Dom Dziecka w Bodzewie	63-830 Piaski Bodzewo 64 tel. 065-573-01-23	- liczba miejsc: 40
8	Dom Usamodzielnień	ul. Ks Olejniczaka 12a 63-800 Gostyń	Działający przy Domu Dziecka w Bodzewie
9	Młodzieżowa Świetlica Środowiskowa w Gostyniu	w budynku ZSOiZ – od 13 ⁰⁰ do 17 ⁰⁰	- działająca przy Domu Dziecka w Bodzewie
10	Młodzieżowa Świetlica Środowiskowa w Krobi	w budynku ZSOiZ – od 13 ⁰⁰ do 17 ⁰⁰	- działająca przy Domu Dziecka w Bodzewie
11	Młodzieżowa Świetlica Środowiskowa w Pogorzeli	w budynku ZSOiZ – od 13 ⁰⁰ do 17 ⁰⁰	- działająca przy Domu Dziecka w Bodzewie
12	Telefon Zaufania	czynny w środy od 15 ⁰⁰ do 18 ⁰⁰	- działający przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu, obsługiwany przez przeszkolonych wolontariuszy: psychologa, prawnika, terapeutę, pedagoga, pracowników socjalnych, mediatora
13	Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego	63-800 Gostyń ul. Nowe Wrota 7 tel. 065-572-75-28	- działająca przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu
14	Bank Pomocy Rzeczowej	63-800 Gostyń ul. Nowe Wrota 7 tel. 065-572-75-28	- działający przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu we współpracy z

			Telewizją Gostyńską i Domem Dziecka w Bodzewie
15	Zawodowe niespokrewnione z dziećmi rodziny zastępcze	Powiat Gostyński	Rodziny zastępcze przeszkolone do pełnienia funkcji pogotowia rodzinnego, przyjmującego dzieci 24 godziny na dobę oraz specjalistyczne dla dzieci z dysfunkcjami i problemami zdrowotnymi i wielodzietne
16	Punkt Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	63-800 Gostyń ul. Nowe Wrota 7 tel. 065-572-75-28	Poradnictwo i prowadzenie interwencji kryzysowej
17	Ośrodek Mediacyjny	63-800 Gostyń ul. Nowe Wrota 7 tel. 065-572-75-28	działa przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu - mediacje rodzinne, sądowe i pozasądowe
18	Punkt Wsparcia dla Osób Niepełnosprawnych i ich Rodzin	63-800 Gostyń ul. Nowe Wrota 7 tel. 065-572-75-28	działa przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu-poradnictwo, doradztwo
19	Środowiskowy Dom Samopomocy w Chwałkowie	63-840 Krobia Chwałkowo 74 tel. 571-17-06	Dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i zaburzonych psychicznie; liczba miejsc 35
20	Ośrodek Adopcyjno - Opiekuńczy	63-800 Gostyń ul. Nowe Wrota 7 tel. 0-65-572-75-28	Dział przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu

B. Prowadzone przez gminy

Lp.	Nazwa placówki	Adres	Uwagi
1	Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borku	63-810 Borek Rynek 13 tel. 065-571-661-12	
2	Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gostyniu	63-800 Gostyń ul. Wrocławska 250 tel. 065-572-01-11	
3	Środowiskowy Dom Samopomocy w Gostyniu	63-800 Gostyń ul. Willowa 3a tel. 065-572-00-73	- dom dziennego pobytu dla osób psychicznie chorych i upośledzonych umysłowo (o zasięgu ponadgminnym) - liczba miejsc: 20 i dodatkowo 1 całodobowe
4	Dom Dziennego Pobytu w Gostyniu	63-800 Gostyń ul. Polna 72a tel. 065-572-24-27	- dom dziennego pobytu dla emerytów i rencistów - liczba miejsc: 70 liczba uczestników: 77
5	Punkt Wsparcia w Gostyniu	63-800 Gostyń ul. Willowa 3a tel. 065-572-54-45	- pomoc prawna, psychologiczna, informacyjna, terapia

6	Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krobi	63-840 Krobia ul. Powstańców Wlkp. 126 tel. 065-571-11-09	
7	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pępowie	63-830 Pępowo ul. Nadstawek 6 tel. 065-572-24-61	
8	Ośrodek Pomocy Społecznej w Piaskach	63-820 Piaski ul. 6 Stycznia 1 tel. 065-571-90-30	
9	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Piaskach (o zasięgu powiatowym)	63-820 Piaski ul. Szkolna 1 tel. 065-571-91-39	- liczba miejsc: 35
10	Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pogorzeli	63-730 Pogorzela Rynek 1 tel. 065-573-49-53	
11	Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poniecu	64-125 Poniec ul. Krobska 45a tel. 065-573-13-18	

Na terenie powiatu funkcjonuje też 19 świetlic przyszkolnych dla dzieci do lat 14 oraz 1 klub dla młodzieży – są one finansowane z gminnych funduszy komisji do spraw przeciwdziałania alkoholizmowi

C. Placówki prowadzone przez organizacje pozarządowe

Lp.	Nazwa placówki	Adres	Uwagi
1	Bonifraterski Ośrodek Interwencji Kryzysowej	63-820 Piaski Marysin 1 tel. 571-96-11	- prowadzący: Konwent Bonifratrów w Piaskach - Marysinie
2	Schronisko w Gostyniu	63-800 Gostyń ul. Przy Dworcu 3 tel. 572-32-57	- prowadzący: Stowarzyszenie Ruch Obrony Biednych i Bezrobotnych w Gostyniu - liczba miejsc: 20 (awaryjnie: 30)

D. Placówki współpracujące:

Lp.	Nazwa placówki	Adres
1	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Gostyniu	63-800 Gostyń ul. Poznańska 200 tel. 065-572-06-97
2	Poradnia Zdrowia Psychicznego w Gostyniu	63-800 Gostyń ul. Wrocławska 8 tel. 065-572-01-24
3	Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gostyniu	63-800 Gostyń ul. Wrocławska 8 tel. 065-572-14-75

E. Organizacje pozarządowe

Lp.	Organizacja	Działania
1	Towarzystwo Osób Niepełnosprawnych dla gmin Borek, Kobylin, Pępowo, Pogorzela Plac Powstańców Wlkp. 1 63-860 Pogorzela	– organizowanie wyjazdów na turnusy rehabilitacyjne – dofinansowanie wyjazdów na turnusy rehabilitacyjne – wypożyczanie sprzętu rehabilitacyjnego – zaopatrywanie w wózki inwalidzkie – organizowanie imprez kulturalno-rozrywkowych i wycieczek dla osób niepełnosprawnych – poradnictwo dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin
2	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski „Kasia” ul. Polna 72a 63-800 Gostyń	– prowadzenie terapii logopedycznej (pracownia logopedyczna) – prowadzenie rehabilitacji ruchowej (sala rehabilitacji) – organizowanie imprez kulturalno-rozrywkowych i wycieczek dla osób niepełnosprawnych – wypożyczanie sprzętu rehabilitacyjnego – wsparcie dla rodzin z dziećmi specjalnej troski
3	Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Umysłowo „Nie Sami” ul. Polna 72a 63-800 Gostyń tel. 572-24-27	– zajęcia plastyczne dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej – rehabilitacja ruchowa – organizowanie wycieczek dla osób niepełnosprawnych – organizowanie imprez kulturalno-rozrywkowych dla osób niepełnosprawnych
4	Polski Związek Niewidomych Koło w Gostyniu ul. Polna 72a 63-800 Gostyń	– organizowanie różnych form rehabilitacji – pomoc w pozyskiwaniu sprzętu rehabilitacyjnego – organizowanie spotkań – ochrona interesów zawodowych i ekonomicznych – Spartakiada Powiatowa
5	Fundacja „Sąsiedzi Sąsiadom” ul. Powstańców Wlkp.27 63-840 Krobia	– organizowanie imprez integracyjnych – działalność informacyjna
6	Stowarzyszenie „Nasz Dom” 63-840 Krobia Chwałkowo 74	– wspomaganie działalności DPS w Chwałkowie
7	Stowarzyszenie „DZIECKO” 63 –800 Gostyń ul. Nowe Wrota 7	– organizowanie kolonii, szkoleń i warsztatów terapeutycznych dla dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo – organizowanie imprez dla dzieci i młodzieży oraz

		imprez integracyjnych – organizowanie szkoleń dla NGO's i wolontariatu
8	Stowarzyszenie Wspierania Rozwoju Dzieci i Młodzieży TRATWA Chwałkowo 53 B 63-800 Krobia	– pomoc terapeutyczna dzieciom z dysfunkcjami – prowadzenie przedszkola integracyjnego
9	Stowarzyszenie „Ja też pomagam” Os. 700-lecia 11/27, 63-800 Gostyń	– imprezy integracyjne dla osób niepełnosprawnych – poradnictwo
10	Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Koło nr 3 w Gostyniu Ul. Polna 72 a	– działalność samopomocowa i edukacyjna w zakresie diabetologii
11	Stowarzyszenie MOST Ul. Szkolna 1 63-820 Piaski	– pomoc rzeczowa

5. Analiza SWOT stanu obecnego w sferze usług opiekuńczo – wychowawczych w powiecie gostyńskim

I. Słabe strony

- a) brak we wszystkich gminach powiatu wystarczającej liczby świetlic i klubów dla młodzieży
- b) nasilająca się dysfunkcjonalność rodzin, zwłaszcza w zakresie opiekuńczo - wychowawczym
- c) brak wystarczającej liczby specjalistów przygotowanych do pracy z rodzinami problemowymi
- d) brak specjalistycznych placówek, punktów udzielających rodzinie wsparcia środowiskowego
- e) brak standardu w domu dziecka i przygotowania do zmieniającego się systemu pomocy dziecku i rodzinie
- f) nieprzygotowanie gminnych ośrodków pomocy społecznej do udzielania profesjonalnej pomocy w zakresie:
 - przemocy w rodzinie
 - bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych
- g) niewystarczająca liczba oczekujących przeszkolonych rodzin zastępczych
- h) słabość systemu rodzin zastępczych polegająca na
 - zbyt duża liczba dziadków nie w pełni zdolnych do pełnienia ról rodzica zastępczego
 - niewystarczająca liczba rodzin zawodowych specjalistycznych
- i) brak mieszkań chronionych
- j) brak ośrodka wczesnej rehabilitacji
- k) mała liczba i słabość organizacji pozarządowych działających w sferze pomocy rodzinie i dziecku

II. Mocne strony

- a) działa w PCPR zespół przeszkolonych mediatorów konfliktów rodzinnych
- b) działa w PCPR zespół przeszkolonych trenerów rodzin zastępczych, posiadający uprawnienia do szkolenia programami „RODZINA” i „SZANSA W RODZINIE”
- c) działalność ośrodka interwencji kryzysowej w Piaskach – Marysinie
- d) sieć 19 świetlic socjoterapeutycznych dla dzieci do lat 14
- e) początki sieci świetlic socjoterapeutycznych dla młodzieży – 3 świetlice i 1 klub
- f) działa rodzina zastępcza pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego
- g) istnieją przeszkolone dwie rodziny zastępcze gotowe do pełnienia funkcji pogotowia rodzinnego
- h) działają dwie rodziny zawodowe: specjalistyczna i wielodzietna
- i) działają interdyscyplinarne zespoły specjalistów zajmujące się poszczególnymi przypadkami dysfunkcji rodzin
- j) trwają działania zmierzające do uzyskania standardu domu dziecka
- k) działa powiatowa koalicja przeciwdziałająca przemocy w rodzinie
- l) uruchomienie programu szkoleń dla rodziców przez PCPR i Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną
- m) uruchomienie grup wsparcia dla rodzin zastępczych
- n) działa przy PCPR wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego
- o) działa przy PCPR biblioteka metodyczna
- p) został przygotowany zespół trenerów programu „Szkoła dla rodziców i wychowawców” wg programu Adele Faber i Elaine Mazlish
- l) działa specjalistycznego poradnictwo obywatelskie i rodzinne
- m) rozpoczął działalność Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy przy PCPR
- n) co roku wydawany jest informator dla osób niepełnosprawnych
- o) prowadzone są grupy wsparcia dla rodzin zastępczych
- p) przy współpracy ze stowarzyszeniem Dziecko prowadzono program dla sprawców przemocy
- q) przy Domu Dziecka w Bodzewie funkcjonuje Dom Usamodzielnień z siedzibą w Gostyniu

II. OGÓLNA KONSEPCJA PROGRAMU

1. Powiatowy program opiekuńczo – wychowawczy zakłada stworzenie warunków rozwiązywania problemów rodzin i dzieci w miarę możliwości na terenie powiatu lub we współpracy ze specjalistami z placówek sąsiednich powiatów, świadczących swoje pomocowe usługi na zasadzie porozumienia między powiatami.

2. **Główną zasadą działającego w powiecie gostyńskim systemu pomocy rodzinie i dziecku jest odejście od dotychczasowego stylu działania, tj. przejmowania opieki nad rodziną i dzieckiem przez pomoc społeczną (zasada opiekuńczości), i stworzenie systemu wsparcia rodziny w sytuacjach problemowych** (zasada samodzielności w rozwiązywaniu problemów) **i kryzysowych** w jej miejscu zamieszkania, jej środowisku, by zapewnić warunki sprzyjające samodzielnemu (lub przy wsparciu) rozwiązaniu problemu przez rodzinę i nie dopuścić np. do umieszczania kolejnych dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych.

3. Skuteczność powiatowego systemu pomocy rodzinie i dziecku zapewniają:

- a) uwzględnienie konieczności stworzenia takiego systemu, w ramach którego należyta pomoc i wsparcie będą udzielane na tyle wcześnie, aby były skuteczne,
- b) uwzględnienie konieczności integracji - przez powiatowe centrum pomocy rodzinie - wsparcia i opieki nad dzieckiem z systemem pomocy rodzinie realizowanym przez podmioty i specjalistów świadczących tego typu pomoc w środowisku powiatu gostyńskiego: ośrodki pomocy społecznej i pracownicy socjalni, szkoły i pedagodzy szkolni, sądy i kuratorzy sądowi, stowarzyszenia i wolontariusze, ośrodek interwencji kryzysowej i terapeuci oraz pracownicy socjalni, rodziny zastępcze i zawodowe rodziny zastępcze: specjalistyczne, wielodzietne, pogotowia rodzinne, świetlice socjoterapeutyczne i kluby młodzieżowe i pedagodzy, świetlice przyszkolne, domy kultury, poradnia psychologiczno – pedagogiczna i psychologzy, komenda powiatowa policji, prokuratura rejonowa, poradnia zdrowia psychicznego, pielęgniarki środowiskowe, lekarze, pełnomocnicy wójtów i burmistrzów ds. profilaktyki i przeciwdziałania uzależnień, warsztaty terapii zajęciowej, środowiskowy dom samopomocy, dom dziecka.

4. Cel strategiczny

Celem strategicznym powiatowego systemu pomocy rodzinie i dziecku **w sferze opiekuńczo – wychowawczej jest wspieranie procesu wychowania oraz w przypadku umieszczenia dziecka poza rodziną zwrócenie dziecka rodzinie biologicznej jak najszybciej bez szkody dla niego.**

5. Cele szczegółowe

Cel strategiczny będzie realizowany poprzez cele szczegółowe:

- a) wspieranie form środowiskowych oraz pracy dziennych ośrodków wspierania rodziny ze szczególnym uwzględnieniem przygotowania oferty opieki w ciągu dnia dla dzieci i młodzieży zagrożonej umieszczeniem w placówkach,
- b) poszerzenie oddziaływania najtańszych form profilaktyki: szkolnych, pozaszkolnych, środowiskowych,

- c) utworzenie i świadczenie różnych form wsparcia i terapii dla rodziny (poradnictwo rodzinne, mediacje konfliktów rodzinnych, terapie rodzinne, programy wspierające),
- d) angażowanie rodziców w decyzje dotyczące ich dziecka,
- e) zmianę strategii zastępowania rodziny przez instytucje pomocy społecznej i oświatowe na rzecz jej wspierania przez system profilaktyki, wsparcia i opieki o cechach ponadresortowych oraz zmianę w podejściu do rodziców, by z pasywnych uczynić ich aktywnymi partnerami zespołów profesjonalistów (niezajmujących się opieką nad dzieckiem, tylko pomocą w jej sprawowaniu),
- f) umieszczanie dzieci - przy konieczności umieszczania w instytucjonalnych formach opieki – jak najbliżej środowiska rodzinnego w celu zachowania kontaktu i więzi z rodzicami,
- g) podniesienie jakości usług profilaktycznych i opiekuńczych, w tym poszerzanie i wprowadzanie nowych rodzinnych form opieki, propagowanie postaw prorodzinnych,
- h) przeorientowanie rodzinnej opieki zastępczej na pełnienie roli komplementarnej w stosunku do rodzin biologicznych, ze szczególnym naciskiem na utrzymanie więzi między dzieckiem a jego biologicznymi rodzicami i pracę ukierunkowaną na powrót dziecka do rodziny biologicznej,
- i) odpowiednie szkolenia specjalistów pracujących w systemie pomocy rodzinie i dziecku,
- j) współpracę z mediami dla pozyskania przychylności opinii publicznej i propagowania nowych prorodzinnych postaw.

III. SYSTEM POMOCY DZIECKU I RODZINIE W POWIECIE GOSTYŃSKIM

u

Poziom pomocy pierwszy – Profilaktyka i oddziaływanie wewnątrzrodzinne.

Poziom pierwszy obejmuje wszelkie działania o charakterze profilaktycznym i terapeutycznym - wzmacniającym, w których podejmuje się oddziaływania na rodzinę z zachowaniem jej integralności i jedności, w miarę możliwości na terytorium rodziny, czyli tam, gdzie zachodzi większość procesów rozwojowych

Działania na tym poziomie dotyczą wszystkich dzieci i rodzin, poprzez opiekę pozalekcyjną, rozwój zainteresowań i umiejętności i organizowanie czasu wolnego.

Formy:

- świetlice szkolne,
- kluby i koła zainteresowań,
- programy profilaktyczne realizowane w szkole,
- wsparcie i pomoc pojedynczych specjalistów
- interdyscyplinarne zespoły pracy z rodziną
- szkolenia, warsztaty, grupy wsparcia dla rodziców

W zintegrowanym powiatowym systemie pomocy dziecku i rodzinie na terenie powiatu gostyńskiego działają już w ramach systemu oświaty świetlice przyszkolne dla dzieci do lat 14. Są realizowane również – przez szkoły oraz ośrodki kultury, biblioteki publiczne, a także przez kluby i organizacje sportowe oraz stowarzyszenia zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne pozwalające na rozwój zainteresowań, a także będące propozycją na wypełnienie czasu wolnego. Jednak te propozycje muszą stale być rozwijane, by dzięki swej dostępności, różnorodności i atrakcyjności objąć jak największe grupy młodzieży.

Obecnie realizowane są:

- 1) poradnictwo rodzinne specjalistyczne prowadzenie w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu dla rodzin naturalnych, zastępczych i adopcyjnych
- 2) szkolenia rodzin zastępczych i adopcyjnych wzmacniające kompetencje wychowawcze przeszkolonych rodzin prowadzone przez wykwalifikowanych trenerów rodzicielstwa zastępczego - przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie
- 3) poradnictwo obywatelskie udzielane w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie mieszkańcom powiatu
- 4) organizowane są szkolenia dla kuratorów sądowych, policji oraz pracowników pomocy społecznej i organizacji pozarządowych

- 5) działa Telefon Zaufania 0-65-572-77-99 który jest czynny w każdą środę od godz. 15⁰⁰ do 18⁰⁰, pracują przeszkoleni w „Niebieskiej Linii” wolontariusze: pedagodzy, terapeuci, pracownicy socjalni i prawnik
- 6) organizowane przez PCPR przy współpracy z NGOs aktywne formy spędzania czasu wolnego między innymi: rowerowe rajdy rodzinne, pikniki rodzinne, wyjazdy wakacyjne, biwaki oraz imprezy integracyjne.
- 7) Udzielana jest pomoc rzeczowa przez Bank Pomocy Rzeczowej przy PCPR, Bank Pomocy rzeczowej przy Bonifraterskim Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Piaskach-Marysinie, i stowarzyszeni MOST
- 8) udzielane jest wsparcia finansowego przez OPS w formie zasiłków oraz poprzez finansowanie dożywiania dla dzieci w szkołach
- 9) udzielanie pomocy finansowej przez PCPR dla rodzin z problemem niepełnosprawności na likwidację lub ograniczanie skutków niepełnosprawności
- 10) prowadzone są kampanie profilaktyczne, między innymi kampania dotycząca walki z AIDS
- 11) prowadzona jest „szkoła wolontariatu” dla młodzieży (organizacja powiatowych finałów Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, oraz corocznej świątecznej akcji „Mikołaje”

Uzupełnienie działań na poziomie pierwszym:

Lp.	Działanie	Termin	Realizator
1	Opracowanie i realizacja profilaktycznych programów na rzecz wspomagania i rozwoju kompetencji wychowawczych rodziców	2009– 2015r.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Gostyniu, NOS, media
2	Prowadzenie szkoleń w ramach „Szkoły dla rodziców” wg programu Adele Faber i Elaine Mazlish dla rodziców,	2009- 2015r.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Gostyniu
3	Szkolenie i doskonalenie kadry – wychowawców i pracowników socjalnych	2009– 2015r.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu

V

Poziom pomocy drugi **– Wsparcie oraz pomoc wewnątrzrodzinna wsparta objęciem** **dziecka opieką częściową.**

W niektórych przypadkach jest wskazane, by oprócz oddziaływań terapeutycznych na terenie rodziny, ze względu np. na duże opóźnienia w realizacji obowiązku szkolnego, czy inne potrzeby wymagające oddzielnej terapii, udzielić dziecku pomocy w świetlicach środowiskowych, ogniskach wychowawczych, świetlicach terapeutycznych, bez jednak stałego separowania dziecka od rodziców (pomoc dzienna).

Działania na tym poziomie będą adresowane do dzieci zagrożonych nieprzystosowaniem społecznym.

Formy:

- pomoc pojedynczych specjalistów
- interdyscyplinarne zespoły pracy z rodziną
- szkolenia dla rodziców
- zespół wsparcia rodziny
- świetlice środowiskowe i terapeutyczne
- poradnictwo specjalistyczne
- mediacje
- terapie

Działania realizowane:

1) Działalność w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu polegająca na wsparciu rodziny poprzez realizację następujących zadań:

- udzielanie specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, w tym dla rodzin naturalnych i zastępczych, rodzin z problemami
- realizacja zadań ośrodka adopcyjno – opiekuńczego na terenie powiatu gostyńskiego
- organizowanie szkoleń kandydatów na rodziców zastępczych i adopcyjnych,
- przyjmowanie zgłoszeń problemów, diagnozowanie sytuacji rodziny i dziecka, kierowanie do określonych placówek, instytucji zajmujących się pracą z dzieckiem i rodziną – odpowiednio do potrzeb
- opracowywanie indywidualnych planów pracy z dzieckiem i jego rodziną
- prowadzenie pracy środowiskowej z rodzinami podopiecznych przy współpracy Ośrodków Pomocy Społecznej i innych placówek działających w środowisku lokalnym
- prowadzenie terapii rodzinnych
- prowadzenie mediacji konfliktów rodzinnych
- prowadzenie grup wsparcia dla rodzin
- prowadzenie pomocy telefonicznej dla osób i rodzin mających problemy opiekuńczo – wychowawcze
- organizowanie i prowadzenie systemu rodzinnej opieki zastępczej na terenie powiatu gostyńskiego
- propagowanie w środowisku powiatowym wzorców i postaw prorodzinnych,

- szkolenia dla rodziców i wychowawców - program „Szkoła dla rodziców i wychowawców” wg programu Adele Faber i Elaine Mazlish
- organizowanie szkoleń dla pracowników, rodziców - na zamówienie pod konkretne oczekiwania
- stała informacja środowiska lokalnego o możliwościach uzyskania różnych form pomocy.

2) Prowadzenie przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną terapii rodzinnych, poradnictwa, opiniowanie dzieci i młodzieży

3) Prowadzenie interwencji kryzysowej (dane z 2008 r.):

1) Prowadzenie działań interwencyjnych w środowisku zamieszkania rodziny/osób poprzez:

- a) przeprowadzenie interwencji domowych
- b) prowadzenie mediacji rodzinnych
- c) organizowanie i udział w zespołach interdyscyplinarnych, zajmujących się między innymi przypadkami przemocy w rodzinie, niewydolności opiekuńczo-wychowawczej

2) Pomoc ambulatoryjna w postaci wysłuchania i udzielenia wsparcia, pomocy w zapanowaniu nad emocjami, zapoznania z przysługującymi prawami, szukania właściwych rozwiązań prawnych i innych dla przedstawionych sytuacji, pomocy w napisaniu wniosku do sądu, urzędu lub innej instytucji, ustalania wspólnie z klientem planu działania.

5) Placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z problemami

Przy Domu Dziecka w Bodzewie działają 3 młodzieżowe świetlice środowiskowe: w Krobi, Pogorzeli i Gostyniu.

Ich celem jest m.in.:

- przeciwdziałanie patologiom, zwłaszcza uzależnieniom,
- dostarczanie młodzieży wzorców zachowań, wzorców spędzania wolnego czasu,
- łagodzenie skutków urazów, stresów,
- poznawanie emocji i sposobu radzenia sobie z nimi, zwłaszcza z agresją,
- pomoc w sytuacjach kryzysowych
- prowadzenie grup socjoterapeutycznych.

Uzupełnienie działań na poziomie drugim:

Lp.	Działanie	Termin	Realizator
1.	Uruchomienie programu „Pedagog Rodzinny” dla rodzin zagrożonych odebraniem praw rodzicielskich	2009-2015 r.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu, Ośrodki Pomocy Społecznej
2.	Prowadzenie szkoleń w ramach „Szkoły dla rodziców” wg programu Adele Faber i Elaine Mazlish dla rodziców mających trudności wychowawcze	2009– 2015r.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu
3.	Prowadzenie grup wsparcia dla rodziców zastępczych, rodziców dzieci z różnymi dysfunkcjami	2009 -2015r.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Gostyniu
4.	Utworzenie grup wsparcia dla dzieci i	2009 -2015r.	Powiatowe Centrum Pomocy

	młodzieży z rodzin zastępczych		Rodzinie w Gostyniu
4.	Utworzenie kolejnych młodzieżowych świetlic środowiskowych w Gostyniu oraz pozostałych miejscowościach będących centrami poszczególnych gmin	2009– 2015r.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu Urzędy Gmin
5.	szkolenia dla rodziców i wychowawców wg programu „szkoła dla rodziców i wychowawców” w modelu Adele Faber i Elanie Mazlish	2009 –2015r.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu

W

Poziom trzeci **- Rodzinna opieka zastępcza**

W przypadku, gdy z punktu widzenia bezpieczeństwa dziecka lub innych ważnych okoliczności występuje konieczność rozdzielenia dziecka od rodziny, należy znaleźć dla dziecka czasowe, rodzinne środowisko zastępcze. Tego rodzaju usługa będzie miała również, na celu przywrócenie jedności i „naprawienie” rodziny naturalnej, lub - przy braku możliwości osiągnięcia tego celu - znalezienie dla dziecka trwałego rozwiązania w zastępczym środowisku rodzinnym lub udzielenie mu pomocy w usamodzielnieniu. Dotyczy dzieci zagrożonych nieprzystosowaniem społecznym

- Formy:
- rodzinna opieka zastępcza
 - specjalistyczne poradnictwo
 - pogotowie rodzinne
 - zespół wsparcia rodziny
 - terapia,
 - mediacje,
 - działania resocjalizacyjne
 - ośrodek interwencji kryzysowej
 - diagnoza

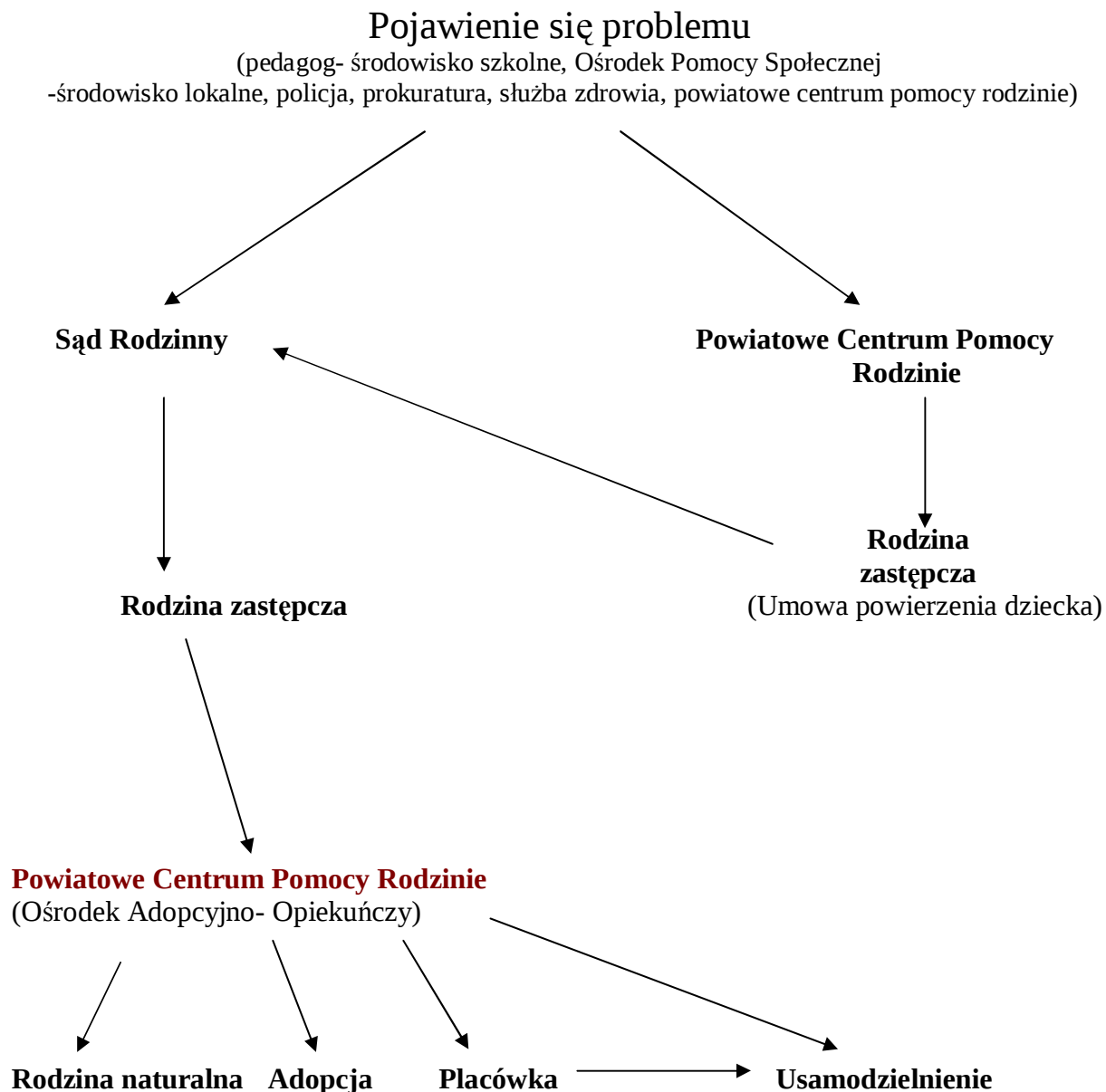
Działania realizowane obecnie:

1) Organizowanie opieki w rodzinach zastępczych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu prowadziło rejestr rodzin zastępczych: spokrewnionych, niespokrewnionych, zawodowych

Droga dziecka

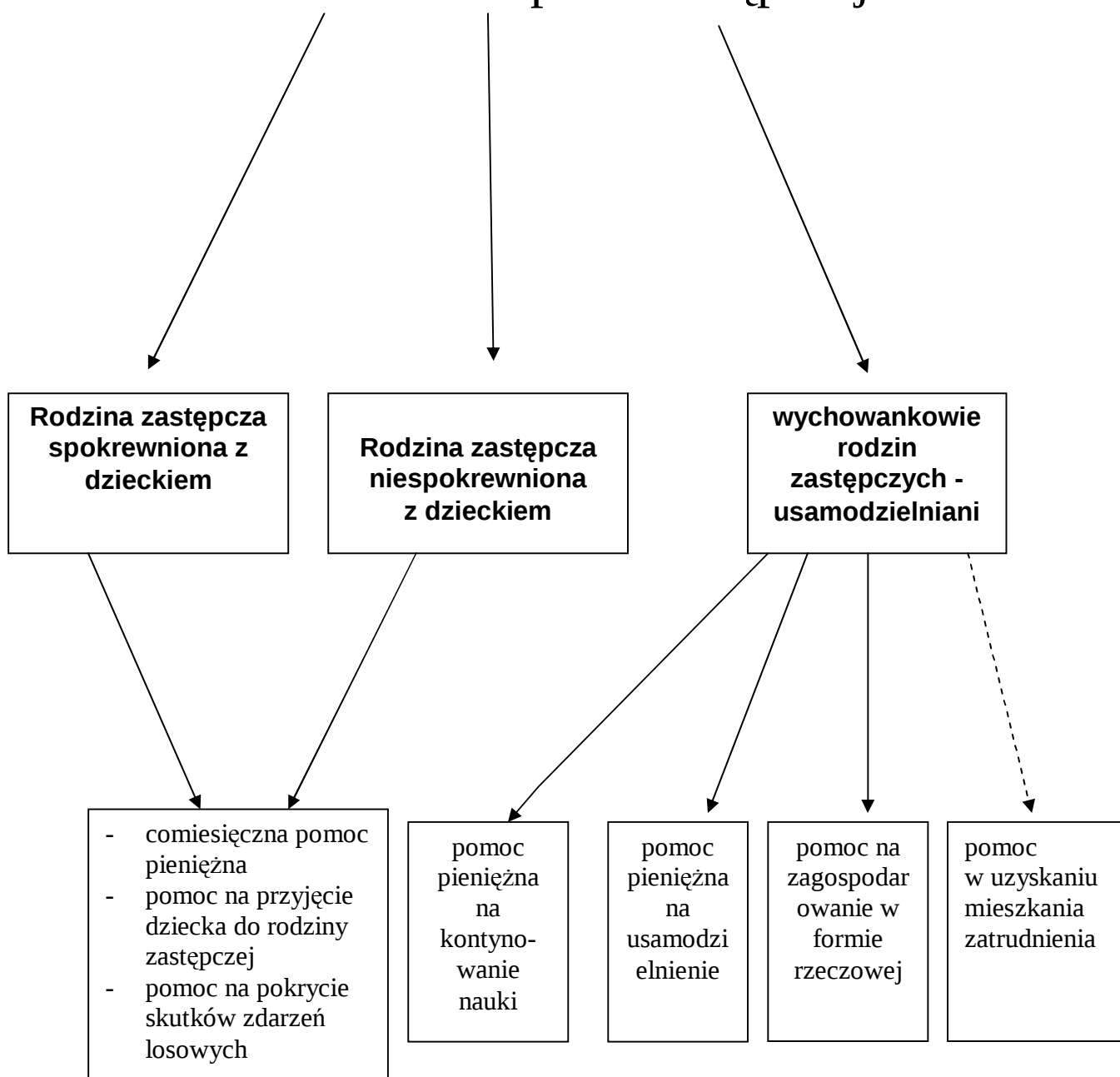

- 2) Nadzorowanie i współpraca rodzinnej opieki zastępczej.
- 3) Współpraca z rodzinami naturalnymi dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych i w rodzinach zastępczych.
- 4) Stworzenie przyjaznych warunków umożliwiające kontakty rodziców naturalnych z dziećmi w siedzibie PCPR w Gostyniu,
- 5) Pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie kandydatów na rodziny zastępcze oraz zawodowe rodziny zastępcze

- 6) Współpraca z lokalnymi mediami, kościołami, stowarzyszeniami – w celu propagowania rodzinnej opieki zastępczej oraz pozyskiwania kandydatów na rodziny zastępcze.
- 7) Zawieranie umów cywilno – prawnych z rodzinami zastępczymi w sprawie powierzenia dziecka.
- 8) Udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w rodzinach zastępczych dzieci.

Finansowanie opieki zastępczej

9) Pomoc w integracji ze środowiskiem osób opuszczających niektóre rodzaje placówek opiekuńczo – wychowawczych i rodziny zastępcze zgodnie z opracowanymi indywidualnymi programami usamodzielnień

10) Tworzenie i prowadzenie rodzin zawodowych rodzin zastępczych: pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, zawodowych specjalistycznych oraz wielodzietnych

Od 1 maja 2001 r. działa na terenie powiatu gostyńskiego rodzina zastępcza pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego. Kieruje się do niej dzieci na pobyt okresowy do czasu unormowania sytuacji życiowej dziecka, nie dłużej niż na 12 miesięcy. Rodzina ta pozostaje w gotowości do przyjęcia dziecka 24 godziny na dobę.

Od marca 2009 r. na terenie powiatu istnieją 2 przeszkolone nowe rodziny zawodowe gotowe do podjęcia funkcji pogotowia rodzinnego.

Od 1 marca 2009 r. na terenie powiatu działają 2 rodziny zawodowe niespokrewnione z dzieckiem. Jedną z nich to rodzina zawodowa specjalistyczna dla dzieci z różnymi dysfunkcjami i problemami zdrowotnymi, a druga to rodzina zawodowa wielodzietna. Istotą funkcjonowania rodziny zawodowej specjalistycznej jest możliwość stworzenia dzieciom z problemami rozwojowymi korzystnych i godnych warunków rozwoju i wzrostu emocjonalnego, fizycznego, edukacyjnego i społecznego.

W rodzinie zawodowej wielodzietnej istnieje szansa umieszczenia rodzeństwa powyżej trójki dzieci. Opieka nad licznym rodzeństwem związana jest ze stworzeniem odpowiednich warunków bytowych, w tym mieszkaniowych oraz zdolnością rodziców do rozwiązywania wielu różnorodnych problemów. Rodzina zawodowa wielodzietna zobowiązana jest do stworzenia odpowiednich warunków do rozwoju i potrzeb indywidualnych każdego dziecka.

Uzupełnienie działań na poziomie trzecim:

Lp.	Działanie	Termin	Realizator
1.	Utworzenie systemu wspierania rodzin zastępczych (spotkania rodzin zastępczych, wymiana doświadczeń, poradnictwo i wsparcie, integracja środowiska rodzin zastępczych)	2009-2015 r.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu
2.	Utworzenie sieci zawodowych rodzin zastępczych: specjalistycznych, wielodzietnych (przygotowanych do przyjęcia dzieci z problemami zdrowotnymi, zaburzeniami rozwoju i zachowania oraz dla młodzieży przejawiającej cechy demoralizacji i popełniających wykroczenia)	2009-2015 r.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu
3.	Działania promujące rodzicielstwo zastępcze i adopcyjne – stworzenie sieci rodzin gotowych do przyjęcia dzieci do rodzin zastępczych i adopcyjnych	2009-2015 r.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu

X

Poziom czwarty **- Opieka instytucjonalna.**

W przypadkach, w których nie możliwe będzie udzielenie pomocy wewnątrz rodziny, ani też nie będzie można z jakichkolwiek powodów znaleźć dla dziecka zastępczego środowiska rodzinnego, należy udzielić dziecku pomocy instytucjonalnej.

- Formy:
- dom dziecka
 - rodzinny dom dziecka
 - specjalistyczne poradnictwo
 - zespół wsparcia rodziny
 - terapia,
 - mediacje,
 - działania resocjalizacyjne
 - ośrodek interwencji kryzysowej
 - diagnoza

Działania realizowane obecnie:

- 1) Zapewnianie całodobowej opieki w Domu Dziecka w Bodzewie
- 2) Prowadzenie Domu Usamodzielnień dla wychowanków Domu Dziecka oraz rodzin zastępczych
- 3) Kierowanie do placówek opiekuńczo – wychowawczych
- 4) Umieszczanie dzieci i matek – ofiar przemocy w Bonifraterskim Ośrodku Interwencji Kryzysowej i udzielanie specjalistycznej pomocy

Uzupełnienie działań na poziomie czwartym:

Lp.	Działanie	Termin	Realizator
1.	rozszerzenie działalności Domu Usamodzielniania dla wychowanków Domu Dziecka w Bodzewie i usamodzielnianych wychowanków z rodzin zastępczych*	2009 - 2015r.	Dom Dziecka w Bodzewie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu
2.	Utworzenie i prowadzenie mieszkań chronionych dla wychowanków domu dziecka i rodzin zastępczych	2009 - 2015r.	Dom Dziecka w Bodzewie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu
3.	Utworzenie i prowadzenie mieszkań chronionych dla ofiar przemocy domowej	2009 - 2015r.	Urzędy Gmin Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu

IV. METODY OCENY EFEKTYWNOŚCI **POWIATOWEGO** **PROGRAMU POMOCY DZIECKU I RODZINIE**

1. Ocena za pomocą rozmów, obserwacji, wizytacji.
2. Ewaluacja programów realizowanych w ramach poszczególnych poziomów.
3. Analiza sprawozdań i raportów.
4. Przeprowadzenie ankiet o oczekiwaniach i ich zaspokajaniu wśród osób, które zostały objęte realizowanymi formami.
5. Analiza wskaźnika uczestnictwa w poszczególnych formach systemu pomocy dziecku i rodzinie.
6. Monitorowanie środowiska.
7. Wywiady środowiskowe w rodzinach biologicznych i zastępczych.
8. Monitorowanie losów usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych i domu dziecka.